

Nr 412.

Av herrar **Holmström** och **Kyling**, *angående pensionsförbättring för vissa till övergångsstat frivilligt överförda beställningshavare vid armén eller marinen.*

I samband med den år 1925 beslutade försvarsorganisationen överfördes ett antal beställningshavare vid armén och marinen till övergångsstat. Beträffande tjänstgöringsskyldighet och avlöningsförhållanden gälla enligt kungörelse den 23 oktober 1925 nr 429 olika bestämmelser allteftersom överföringen till övergångsstat skett frivilligt eller tvångsvis.

Frivilligt överförd beställningshavare är skyldig att under fredstid intill fyllda 50 år under varje period av två år tjänstgöra det dagantal, som motsvarar en repetitionsövning, om han tillhör armén eller kustartilleriet, samt 60 dagar under en period av fyra år, om han tillhör flottan. Sådan beställningshavare är dessutom skyldig tjänstgöra i krig och då värnpliktiga eljest inkallas för rikets försvar m. m. Han uppbär 75 % av lönen för ortsgrupp A samt under tjänstgöring därjämte vissa särskilda förmåner enligt de bestämmelser, som gälla för personal på aktiv stat.

Beställningshavare, som tvångsvis överförts till övergångsstat, är underkastad full tjänstgöringsskyldighet. Tjänstgöringen i fredstid skall vara av minst dubbelt så stor omfattning, som är fastställd för frivilligt överförd beställningshavare. För tid då tjänstgöring ej fullgöres utgår lön enligt den löneklass, till vilken han närmast före överföringen hörde, för ortsgrupp B. Under tjänstgöring bestämmas avlöningsförmånerna i huvudsak efter vad som gäller för personal på aktiv stat, d. v. s. från 1 juli 1939 efter militära avlöningsreglementet. Beställningshavaren kan i vissa fall uppflyttas i högre löneklass.

I fråga om rätt till pension samt skyldighet att avgå från beställningen och att därefter under viss tid tillhöra vederbörlig reserv skola de för motsvarande personal å aktiv tjänst meddelade bestämmelser i huvudsak lända till efterrättelse både för de frivilligt och de tvångsvis överförda.

I proposition till 1944 års riksdag (nr 65) hemställde Kungl. Maj:t, att pensionsförbättring enligt vissa föreslagna grunder måtte från och med den 1 juli 1944 genomföras för beställningshavare och f. d. beställningshavare vid försvarsväsendet, för vilka gälla föreskrifterna rörande till övergångsstat tvångsvis överförda beställningshavare i kungörelse den 23 oktober 1925 (nr 429).

Propositionen bifölls av riksdagen och kungörelse i frågan utfärdades den 21 april 1944 (nr 203). Enligt denna kungörelse, som endast gäller till över-

gångsstat *tvångsvis* överförd beställningshavare, skola allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena den 30 december 1941 tillämpas å sagda beställningshavare, vilka efter den 30 juni 1939 men före pensionsålderns inträde uppehållit för pensionerad personal avsedd befattning eller eljest tagits i anspråk för tjänstgöring. Härvid skola under tjänstetid tillämpas de tjänste- och familjepensionsavdrag, som äro stadgade i allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena i enlighet med närmare föreskrifter i kungörelsen. Under annan tid skola de stadganden i fråga om skyldighet att vidkännas pensionsavdrag, som hittills gällt, tillämpas.

För beställningshavare skall i allmänhet tillämpas det tjänstepensionsunderlag, som varit för honom gällande i medeltal under tiden mellan överföringen till övergångsstat och avgången ur tjänst. Under tid, då han tagits i anspråk för tjänstgöring, skola de i allmänna tjänstepensionsreglementet stadgade pensionsunderlagen anses hava gällt. Under annan tid anses hava gällt de med rörliga tilläggsförmåner ökade pensionsunderlag, som skulle hava tillämpats, om beställningshavaren ej blivit underkastad den nya kungörelsens bestämmelser.

För beställningshavare, som avgått ur tjänst under tiden 1 juli 1939—30 juni 1944 med rätt till pension enligt militära tjänstepensionsreglementet, gälla särskilda bestämmelser.

De *frivilligt* till övergångsstat överförda beställningshavarna ha däremot icke erhållit någon pensionsförbättring i anslutning till 1941 års pensionsreglering.

Vid frågans behandling synes icke någon meningsskiljaktighet rått därom, att de *tvångsvis* överförda beställningshavarna, som tjänstgjort i avsevärd omfattning, efter överföringen skäligen borde erhålla en viss jämställdhet i pensionshänseende med personal på aktiv stat. Särskilt har det framhållits, att de *tvångsvis* överförda i motsats till den *frivilligt* överförda personalen ålagts full tjänstgöringsskyldighet och att detta förminskat utsikterna till civil sysselsättning. Den enligt kungörelsen medgivna pensionsförbättringen har också gjorts beroende av tjänstgöringens större eller mindre omfattning. Beställningshavare, som tagits i anspråk för ständig tjänstgöring, får pension av samma storlek som beställningshavare på aktiv stat enligt 1941 års pensionsreglemente.

Att de *frivilligt* och de *tvångsvis* överförda från början fingo något olika löneförmåner sammanhänger tydligen därmed, att de förra fingo något mindre tjänstgöringsskyldighet och att man ursprungligen ej räknade med att de *frivilligt* överförda skulle behöva tjänstgöra i nämnvärd omfattning, utan att de skulle kunna helt ägna sig åt civilt förvärvsarbete. På grund av de senare årens försvarsberedskap har emellertid frågan kommit i helt annat läge. Ett antal *frivilligt* överförda beställningshavare har under avsevärd tid varit inkallat till tjänstgöring och en del har haft nästan oavbruten tjänstgöring alltsedan det pågående krigets utbrott. Dessa ha alltså i verkligheten i det hela fått samma

tjänstgöringsskyldighet som de tvångsvis överförda och som personal på stat. De ha på grund härav icke kunnat behålla sina civila sysselsättningar eller åtminstone lidit svårt avbräck i dessa. Starka skäl föreligga därför, att även de frivilligt överförda, vilka under någon viss längre tid varit inkallade till tjänstgöring, få pensionsförbättring enligt samma grunder, som beviljats de tvångsvis överförda beställningshavarna. Det må härvid erinras om att enligt 1925 års ovannämnda kungörelse båda slagen överförda voro likställda i fråga om tjänstepension samt att den frivilliga överföringen till övergångsstat medfört avsevärt minskade utgifter för det allmänna.

Beträffande den tjänstgöringstid, som bör erfordras för att en frivilligt överförd beställningshavare i pensionshänseende skall bli likställd med en tvångsvis överförd, synes man böra fordra, att den frivilligt överförda under sammanlagt minst 5 tjänsteår efter överföringen till övergångsstat och före pensionsålderns inträde åtnjutit avlöning enligt de bestämmelser, som gälla i fråga om avlöning under tjänstgöring.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen må medgiva, att pensionsförbättring i huvudsaklig överensstämmelse med föreskrifterna i kungörelsen den 21 april 1944 (nr 203) angående tillämpning i vissa fall av allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena å beställningshavare tillhörande arméns och marinens övergångsstater m. m. må utgå till beställningshavare och f. d. beställningshavare vid försvarsväsendet, för vilka gälla föreskrifterna rörande till övergångsstat frivilligt överförda beställningshavare i kungörelse den 23 oktober 1925 (nr 429), dock under förutsättning att han efter övergången till övergångsstat och före pensionsålderns inträde uppehållit för pensionerad personal avsedd befattning eller tagits i anspråk för tjänstgöring under minst fem tjänsteår.

Stockholm den 23 januari 1945.

Nils Holmström.

Folke Kyling.
